

Για άλλη μια χρονιά η πόλη της Θεσσαλονίκης ετοιμάζεται για την Infosystem. Ακόμη μια φορά θα ευχηθούμε όλοι να είναι μια πετυχημένη έκθεση αλλά μέσα μας θα περιμένουμε να είναι ακόμα μικρότερη σε συμμετοχές, καινοτομίες, απήχηση. Γιατί όμως συμβαίνει αυτό; Ο κύριος λόγος είναι η φθίνουσα πορεία της Ελληνικής βιομηχανίας πληροφορικής σε ένα περιβάλλον παγκοσμιοποίησης, όπου πολυεθνικές εταιρίες πολύ εύκολα καταλαμβάνουν μερίδια αγοράς, καθώς τα σύγχρονα εργαλεία επιτρέπουν ταχύτατες «Ελληνοποιήσεις» λογισμικού.

Το πρόβλημα

Η βιομηχανία πληροφορικής στην Ελλάδα δυστυχώς δεν ακμάζει. Υπάρχουν κάποιοι που υποστηρίζουν πως δεν έχουμε βιομηχανία αλλά απλά παροχή υπηρεσιών και πως το τρένο της πληροφορικής έχει χαθεί για την Ελλάδα. Όμως αυτό δεν είναι σωστό, καθώς η πληροφορική είναι μια τόσο δυναμική επιστήμη όπου παραδοσιακές δυνάμεις χάνουν αγορές ενώ νέες εμφανίζονται συνεχώς με καινοτόμες ιδέες, προϊόντα και υπηρεσίες. Όμως πως θα μπορέσει η Ελλάδα να βγει από την περιθωριοποίηση και να αναδειχτεί σε μια δύναμη στο χώρο της Πληροφορικής; Για να βρούμε τη λύση θα πρέπει πρώτα να αναζητήσουμε τις αιτίες της στασιμότητας.

Οι αιτίες

Η αιτία της στασιμότητας και συρρίκνωσης του χώρου είναι πολλές. Δυστυχώς οι Ελληνικές εταιρίες δεν στοχεύουν στη διεθνή αγορά καθώς έχουν συνηθίσει να περιμένουν τα κρατικά έργα τα οποία γνωρίζουν πως θα μοιραστούν σε αυτές ανεξαρτήτως ποιότητας. Έτσι υπάρχει το φαινόμενο όλες οι εταιρίες να περιμένουν κάποιο πλαίσιο στήριξης, το «δικτυωθείτε» και άλλα κρατικά κονδύλια για να επιβιώσουν.

Οι διοικητές αλλά και οι σύμβουλοί τους, δυστυχώς ακόμα στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, δεν είναι επιστήμονες πληροφορικής και έτσι αφενός αδυνατούν να προχωρήσουν σε καινοτόμες εφαρμογές και υπηρεσίες, αφετέρου εμπιστεύονται περισσότερο τον οικονομικό διευθυντή παρά τον μηχανικό πληροφορικής. Έτσι, πολλές φορές επιλέγουν να αναπτύξουν φτηνό λογισμικό το οποίο θα πουλήσουν ακριβά, το οποίο όμως θα απαιτήσει ακριβή συντήρηση για τον πελάτη και θα δυσλειτουργεί. Αποτέλεσμα; Η εταιρία μεσοπρόθεσμα χάνει την αξιοπιστία της στην αγορά. Ακόμα χειρότερη νοοτροπία είναι αυτή του συντηρητισμού στη διοίκηση και η μη στήριξη της καινοτομίας. Επιτυχημένες πολυεθνικές εταιρίες όπως η Motorola επενδύουν το 10% του τζίρου τους στην έρευνα και ανάπτυξη (R&D) νέων προϊόντων. Εδώ τίθεται το ερώτημα: πόσες Ελληνικές εταιρίες πληροφορικής διαθέτουν τμήμα R&D και από αυτές που διαθέτουν πόσες δεν το έχουν μόνο για λόγους απορρόφησης πόρων της κοινότητας; Καμία;

Άλλη μάστιγα της πληροφορικής στην Ελλάδα είναι η απουσία αποκέντρωσης. Αποτέλεσμα του συγκεντρωτισμού είναι η συσσώρευση των εταιριών στην Αθήνα, πράγμα που συνεπάγεται ακριβά λειτουργικά έξοδα. Όταν μια εταιρία κλείνει τα γραφεία της σε μια επαρχιακή πόλη για να πάει στην Αθήνα αφενός απολύει κόσμο στην επαρχία (αυξάνεται η ανεργία-πέφτουν οι μισθοί) και νοικιάζει γραφεία και παίρνει κόσμο στην Αθήνα (μεγαλύτεροι μισθοί, ακριβότερα ενοίκια). Στην Ευρώπη οι μεγάλες εταιρίες την παραγωγή τους την πάνε σε επαρχιακές πόλεις. Μόνο

τμήματα διοίκησης, δημοσίων σχέσεων ή υποστήριξης παραμένουν στα αστικά κέντρα.

Ακόμα, και ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια το κράτος (ιδιαίτερα ο τομέας της εκπαίδευσης) έχει αναδειχτεί στον καλύτερο εργοδότη των πληροφορικών αφού δίνει καλούς αρχικούς μισθούς, προσφέρει μονιμότητα και, το πιο σημαντικό, εργασιακά δικαιώματα. Δυστυχώς, εργασιακά είμαστε στον μεσαίωνα, καθώς πολύ λίγες εταιρίες λειτουργούν σε δωρη βάση, πληρώνουν υπερωρίες και γενικά παρέχουν στον εργαζόμενο τα νόμιμα δικαιώματά του, αλλά και αν τα παρείχαν, πάλι το κράτος θα υπερείχε στον μισθό. Οι μαζικοί διορισμοί μηχανικών και άλλων πληροφορικών στη μέση εκπαίδευση αποστέψαν πολλές εταιρίες από πολύτιμο και δημιουργικό προσωπικό, το οποίο, όμως, ήταν δυσαρεστημένο με τις συνθήκες εργασίας και τις προοπτικές αναβάθμισής του. Έτσι, η αφρόκρεμα των Ελλήνων πληροφορικών βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Σε άλλες χώρες της ΕΕ, όπως την Αγγλία, ένας διευθυντής που βλέπει τον υπάλληλό του να δουλεύει υπερωρίες τον στέλνει σπίτι του. Το επιχείρημα ότι δεν βγαίνει η δουλειά στο δωρο δεν στέκει καθώς αυτό σημαίνει πως είτε ο διευθυντής δεν έχει κατανείμει σωστά τον φόρτο της δουλειάς είτε χρειάζεται να γίνει νέα πρόσληψη.

Τέλος, σημαντική ευθύνη έχει και η εκπαίδευση (Πανεπιστημιακή, ΤΕΙ) η οποία έχει μια μηδενική σχεδόν σύνδεση με την παραγωγή και όταν την έχει το κάνει κερδοσκοπικά. Ακόμα, ο μεγάλος αριθμός εισακτέων δεν αντικατοπτρίζεται σε μεγάλο αριθμό ικανού ερευνητικού προσωπικού ώστε οι πρώτοι να γίνουν σωστοί επιστήμονες. Πως μπορεί ένας καθηγητής σε μια αίθουσα με έναν πίνακα να διδάξει μια γλώσσα προγραμματισμού σε 200 φοιτητές; Προφανώς, δεν μαθαίνουν σωστά οι φοιτητές. Ακόμα, πολλές φορές τα προγράμματα σπουδών είναι παρωχημένα ή εντελώς περιληπτικά. Τελευταίο τέτοιο παράδειγμα αποτελούν τα τμήματα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, δύο ειδικότητες σε μία!!! Λες και αγοράζεις σαμπουάν όταν πας στο Πανεπιστήμιο. Οι άλλοι δηλαδή που γίνονται μόνο μηχανικοί υπολογιστών σπουδάζουν 2,5 χρόνια; Τα άλλα 2,5 τι κάνουν;

Η λύση

Μέσα από αυτές τις παρατηρήσεις είναι σχεδόν προφανείς οι λύσεις στο πρόβλημα, το οποίο είναι πολυδιάστατο. Καταρχήν πρέπει να δοθεί βάρος στη σωστή εκπαίδευση των σύγχρονων πληροφορικών και την αντιμετώπιση του κλάδου ως επαγγελματικού, με σύσταση επιμελητηρίου πληροφορικής ή αντίστοιχου τμήματος ΤΠΕ στο ΤΕΕ (όπως έχει προταθεί τελευταία). Η κίνηση αυτή είναι πολύ σημαντική γιατί οδηγεί στη νομοθετική κατοχύρωση των επαγγελματιών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και την αναγνώριση των αντίστοιχων επαγγελματικών προσόντων. Το αποτέλεσμα θα είναι να γίνεται η εκτέλεση των έργων και των μελετών πληροφορικής από επαγγελματίες, οι οποίοι θα εγγυούνται την ποιότητα και θα διασφαλίζουν το κύρος του κλάδου. Αυτό είναι πολύ σημαντικό σε μια εποχή όπου πολλά έργα πληροφορικής χαρακτηρίζονται από αστοχίες και δυσλειτουργίες οι οποίες κάνουν την αγορά διστακτική σε επενδύσεις πληροφορικής.

Η αποκέντρωση των εταιριών θα παίξει ένα σημαντικό ρόλο καθώς το λειτουργικό κόστος τους θα μειωθεί ενώ σημαντικό ποσοστό επιστημόνων της επαρχίας θα απασχοληθεί στον επιχειρηματικό τομέα αντί για να κάνει μαθήματα, π.χ. ECDL.

Ακόμα, θα πάνε πιο κοντά στα πολλά περιφερειακά εκπαιδευτικά ιδρύματα αντλώντας ποσοστό των αποφοίτων τους και ταυτόχρονα πιέζοντάς τα για ποιοτική εκπαίδευση. Ποιοτική εκπαίδευση σημαίνει τμήματα των 30 ατόμων, ικανό προσωπικό για την εκπαίδευσή τους σε θεωρητικά αλλά και πρακτικά θέματα, παίδευση των φοιτητών ώστε να μην επαναπαύονται αλλά να αναζητούν συνεχώς τις εξελίξεις στον κλάδο τους. Η ποιοτική εκπαίδευση θέλει σύγχρονα συγγράμματα, εξοπλισμό και θέληση για πρόοδο.

Τέλος το μεγάλο στοίχημα της διεκδίκησης μεριδίου αγοράς από την παγκόσμια βιομηχανία πληροφορικής θα κερδηθεί αν οι εταιρίες επενδύσουν στρατηγικά στην καινοτομία και αφήσουν δημιουργικούς ανθρώπους να προτείνουν λύσεις και προϊόντα. Οι αποφασίζοντες εφόσον δεν κατέχουν το αντικείμενο θα πρέπει να δίνουν λόγο στους μηχανικούς τους έτσι ώστε αφενός να ενημερώνονται για τις εξελίξεις και αφετέρου να έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν καινοτόμα και ποιοτικά προϊόντα στην αγορά.

Σαν συμπέρασμα μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι για την αναβάθμιση και επιτυχία των εταιριών πληροφορικής στη χώρα μας χρειάζεται αφενός η συνεργασία κράτους, πληροφορικών και επιχειρηματιών και αφετέρου η σύγκρουση με την κατεστημένη νοοτροπία της μιζέριας και της κοντόφθαλμης κερδοσκοπίας, ώστε να αναβαθμιστεί η εκπαίδευση και να προωθηθεί μια πολιτική αποκέντρωσης και αναγνώρισης του επαγγέλματος του πληροφορικού. Μέσα από τέτοιες κινήσεις θα μπορέσουμε να δούμε την Ελληνική βιομηχανία Πληροφορικής να βγαίνει επιθετικά στην παγκόσμια αγορά.